

T.a.v. Gemeenteraad Haarlem

Kenmerk 2020/308459
Datum 3 april 2020
Contact Inge Mulders
Telefoon 023-5114885
E-mail imulders@haarlem.nl
Bijlage(n) inclusief
Kopie aan College B en W

Onderwerp: RKC Adviesbrief opvolging aanbevelingen evalueerbaarheid welzijnssubsidies (sociale basis)

Geachte leden,

De door de raad overgenomen aanbevelingen worden geregistreerd en zodra het college aan de raad hierover een verantwoording aanbiedt, wordt de rekenkamercommissie in de gelegenheid gesteld uw raad hierover te adviseren. De rekenkamercommissie informeert u met deze brief over haar oordeel over de opvolging door het college (2020/151375) in het raadsstuk en de bijbehorende Uitvraag sociale basis 2021.

Doel van de RKC-aanbevelingen is de evalueerbaarheid van de welzijnssubsidies te vergroten zodat er gedurende en na afloop van de subsidietrajecten kan worden beoordeeld of de subsidies de gewenste bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen hebben geleverd. Zoals wij al eerder schreven (2019/259130) is de materie complex en luistert de inrichting van de subsidiesystematiek nauw. Deze investering vooraf is van groot belang, omdat er met de subsidies veel geld is gemoeid en er uiteindelijk afspraken worden gemaakt voor vier jaar.

Ook nu constateert de RKC dat er een grote verbetering heeft plaatsgevonden. Daarvoor willen wij het college graag complimenteren. In grote lijnen lijken de aanbevelingen opgevolgd, maar bij nadere bestudering constateren wij met name in de opvolging van aanbeveling 1) ook nog een aantal resterende aandachtspunten en onduidelijkheden. Aangezien de inrichting zoals gezegd nauw luistert, informeren wij uw raad hierover in de bijlage.

De RKC denkt dat het mogelijk zou zijn de hierna genoemde aandachtspunten met een laatste technische verbetering tijdig te verwerken in de uitvraag 2021.

Het is aan de raad om vast te stellen of de aanbeveling voldoende is afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Sacha Schneiders,
Voorzitter

Beoordeling opvolging aanbevelingen

Hieronder wordt allereerst de aanbeveling gepresenteerd en daarna de opvolging beoordeeld (blauwe tekst). Zie voor meer details omtrent de aanbevelingen het RKC-rapport (2018/805663).

Aanbeveling 1

Om tussentijds of achteraf te kunnen beoordelen of gesubsidieerde activiteiten hebben bijgedragen aan de beleidsdoelen van de gemeente moet de subsidiesystematiek daar vóóraf op worden ingericht. De rekenkamercommissie beveelt daarom aan:

Het ontwerp van de subsidietrajecten (proces, uitvraag/aanvraag/beschikking, werkwijze etc.) van de gemeente Haarlem zodanig te wijzigen dat het voldoet aan de evalueerbaarheidscriteria uit het beoordelingskader van dit onderzoek en hierin in ieder geval de vijf verbetermogelijkheden

1. *Een consequente vertaling van strategische beleidsdoelen uit de programmabegroting naar (meetbare) operationele doelen in de matrix en die opnemen in de uitvraag van de gemeente. Per subsidietraject moet gekozen worden voor maximaal 1 à 2 doelen.*

De doelen uit de programmabegroting en de uitvraag komen niet overeen, dit zou wel zo moeten zijn. Ook de numerieke verwijzing naar de programmabegroting lijkt niet te kloppen. Verder wordt de selectie van maximaal 1 à 2 doelen niet opgelegd.

Bijlage 1) bij de uitvraag is niet helemaal compleet en de vertaling naar gebieden in bijlage 2) komt niet altijd logisch over. Bijvoorbeeld als in een gebied wordt ingezet op een thema waar het stadsdeel al het best op scoort.

2. *Een consequente vertaling van operationele doelen uit de matrix naar tactische doelen van de activiteiten van de subsidieontvangers in de aanvraag. Per subsidietraject moet gekozen worden voor maximaal 1 à 2 doelen.*

Is pas te beoordelen na ontvangst van de aanvragen.

3. *Een beleidstheorie/interventiologica in de aanvraag waarmee een verband wordt gelegd tussen de activiteiten, de tactische doelen en de operationele doelen uit de uitvraag van de gemeente. Voor de nadere eisen aan de beleidstheorie wordt verwezen naar de rapportage van Regioplan.*

De beleidstheorie wordt nu vooraf door de gemeente geleverd en niet door de subsidieaanvrager. Dat doet de gemeente in de 'wat werkt'-principes in de uitvraag. Organisaties moeten in hun aanvraag aangeven hoe die aansluit op de door de gemeente geleverde 'wat werkt'-principes. De opzet wijkt op nog twee punten af van wat in de aanbeveling is aangegeven. Ten eerste valt hiermee het onderscheid tussen bewezen effectieve interventies¹ en de activiteiten die op basis van lokale kennis en ervaring als effectief worden beschouwd weg. Dit onderscheid zou alsnog expliciet moeten worden gemaakt, omdat voor de eerste categorie de 'bewijslast' lager is. Ten tweede is onduidelijk of er in deze systematiek ruimte is voor effectieve of goed onderbouwde activiteiten die niet aansluiten op de vooraf geselecteerde 'wat werkt'-principes?

¹ Een interventie die na een erkenningstraject door een van de betrokken kennisinstituten is opgenomen in de landelijke databank met de beoordeling effectief.

4. *Verantwoordingen die consequent beschrijven welke personen worden bereikt, of deze tot de beoogde doelgroep behoren en wat het uiteindelijk bereik is geweest, rekening houdend met uitval van deelnemers.*

De doelgroepomschrijving in bijlage 6 is zo ruim, dat voor veel thema's de hele bevolking van Haarlem tot de doelgroep behoort. Het bereik van de activiteiten (het daadwerkelijk aantal unieke deelnemers) is hiervan waarschijnlijk een fractie. Een nadere focus zou ook de organisaties helpen in het effectief bereiken van de specifieke doelgroep en het aantonen van maatschappelijk effect. De uitval van deelnemers tijdens de trajecten zou ook moeten worden geregistreerd.

5. *Verantwoordingen die de doeltreffendheid van de activiteiten omschrijven. Bij bewezen effectieve interventies is het voldoende in de jaarlijkse verantwoording aan te tonen dat de activiteit conform plan is uitgevoerd. Voor niet bewezen effectieve interventies is een effectmeting waarschijnlijk gewenst. Dit moet per traject vooraf worden vastgelegd in het monitoring- en evaluatieplan.*

Aan de effectmetingen zou op activiteitsniveau behalve de ervaren effectiviteit ook een objectieve maatstaf moeten worden toegevoegd.

De resterende algemene aandachtspunten:

- Het evalueerbaarheids criterium 'uitvoering in de praktijk' komt in de uitvraag onvoldoende terug.
- Het is onduidelijk of er voorschriften voor de indeling van de aanvragen zijn. Een format of vaste indeling zou de beoordeling van de aanvraag en verantwoording en later de evaluatie vereenvoudigen.

Aanbeveling 2

Het opstarten van een nieuwe subsidieronde vraagt veel meer capaciteit, in kennis en uren, dan nodig is voor het doorlopen van de jaarlijkse subsidiecyclus. Ervaringen uit de laatste ronde leren dat de achterstand van het starten met een niet goed uitontwikkelde subsidieronde gaandeweg lastig is weg te werken. De rekenkamercommissie beveelt daarom aan:

De toepassing van de nieuwe werkwijze goed voor te bereiden en zo nodig door een externe partij te laten ondersteunen. Dit om te voorkomen dat de subsidieronde niet goed uitgewerkt (met een ontwikkelopgave) van start gaat en om te borgen dat alle betrokken medewerkers goed zijn toegerust voor de nieuwe werkwijze.

De ontwikkeling van de nieuwe werkwijze is ondersteund door twee externe partijen. Over de (wijze van) toerusting van de medewerkers wordt geen informatie gegeven.

Aanbeveling 3

De raad staat aan het begin en aan het einde van een subsidieronde met kaderstelling en controle. Om er voor te zorgen dat de raad zijn rollen goed kan vervullen beveelt de rekenkamercommissie aan:

In de kaderstelling van de beoogde sociale basis vast te leggen welke verantwoordingsinformatie de raad ontvangt om de voortgang te monitoren en de doeltreffendheid te beoordelen. Vanwege de substantiële financiële omvang van de subsidieronde is de suggestie hiervoor een separate jaarlijkse rapportage over subsidies in het sociaal domein of de sociale basis op te stellen.

Er zal jaarlijks een Leer- en verbeterplan worden opgesteld dat tevens dient als jaarlijkse verantwoording aan de gemeenteraad. Het zou meer comfort geven als vooraf duidelijk is welke informatie hierin zal worden opgenomen, opdat wordt geborgd dat de raad ook zelfstandig een oordeel kan vormen over de doeltreffendheid van de subsidies.